

ОСВІТА В УМОВАХ ЗМІН, ІННОВАЦІЙ ТА ВИКЛИКІВ

Олексенко Каріна Борисівна
аспірант

*Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного*

Пріоритетним напрямом розвитку системи освіти України є модернізація вищої освіти на засадах розвитку особистості в умовах інформаційного суспільства [1, с. 105]. Ті зміни, які відбулися в особистісному, поведінському і когнітивному розвитку особливо після COVID-19, вимагають іншого підходу до розробки змісту і технологій навчання. Сучасне суспільство висуває нові вимоги і завдання щодо особистих та професійних якостей людини, її внутрішніх мотивів, оточення, рівня знань, вмінь перетворювати негативну ситуацію на позитивну. Саме людина, її характеристики є рушійною силою економічного прогресу в сучасному інформативному суспільстві [2-4, 6]. Вперше за 300 років з часів класно-урочної системи Каменського, з'явилася можливість повністю змінити освітянський процес і тепер слід подивитися на освіту як трансляцію культурного досвіду від однієї людини до іншої.

Роль освіти в суспільному розвитку зростає. Здобутки науково-технологічного прогресу потребують кваліфікованих спеціалістів та підвищення вимог до їх професійної підготовки. Зміна вимог до кваліфікації головним чином стосується необхідності одержувати освіту та удосконалювати свої навички протягом всього життя. Як наслідок виникають нові форми освітніх послуг, наприклад, різноманітні навчальні заклади пропонують отримати освіту людям з різним освітнім рівнем з метою отримання або підвищення кваліфікації. В умовах діджиталізації ведуться пошуки формування цифрових компетентностей, реорганізації знань, побудованих у вигляді переходу інформації у знання; переходу до зміни освіти – від засвоєння системи знань до освоєння структури діяльності; переходу до іншої моделі простору освіти, в якому суб'єктом освіти є ресурси різних типів, включаючи знання.

Таким чином, ці вектори розвитку системи освіти, зокрема вищої, потребують створення відповідної моделі навчання – креативно-методологічної, реалізація якої направлено на формування креативного і критичного мислення особистості. Критичне мислення – це важливий *soft skill*. Людина з розвинутим критичним мисленням володіє цілою сукупністю навичок – спостережливості і вміння обґрунтувати свою точку зору, зосередженість на вивченні інформації і здатність застосовувати аналітичні навички у самих різних ситуаціях. Впровадження таких моделей навчання потребує переходу від формування абстрактно-логічного мислення і простого запам'ятовування інформації до формування у студентів поведінкових, комунікаційних та емоційних стереотипів, що складають менталітет сучасної людини як професіонала і громадянина.

Впровадження креативно-методологічної моделі навчання потребує адаптацію вищої освіти до єдиних європейських освітянських критеріїв і стандартів, перехід до відкритого освітянського простору, відкритості комунікації з соціумом та суб'єкт-суб'єктної взаємодії, прогнозування змісту освіти та освітніх програм, орієнтуючись на світоглядні цінності епохи і враховуючи сучасні цивілізаційні виклики [5]. Виклики сучасності, які стоять перед системою освіти пов'язані з пандемією COVID-19, переходом на дистанційну та змішану форму навчання. Щоб подолати кризу, пов'язану з COVID-19, заклади вищої освіти повинні діяти швидко, гнучко, адаптивно, мислити інноваційно і співпрацювати, щоб пом'якшити наслідки кризи. Це вимагає готовності до змін у мисленні, процесі навчання, методик, технологій. Освіта – це основа для справедливого, рівноправного та інклюзивного суспільства та один з факторів стійкого розвитку.

Література

1. Кремень, В. Г. (2005). Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. К.: Грамота, 2005. 448 с.
2. Олексенко, Р. І. (2017). Роль економічної освіти у процесі становлення успішної держави. Гілея: науковий вісник, (116), 259-262.
3. Ортіна, Г. В., Олексенко, Р. І. (2020). 2.2. Економічна освіта як домінанта у формуванні професійної компетентності підприємницької діяльності: монографія // Вища освіта України в контексті цивілізаційних змін та викликів: стан, проблеми, перспективи розвитку: колективна монографія. Вид-во Фенікс. С. 166-185.
4. Олексенко, Р. І., Воронкова, В. Г. (2020). Освіта для сталого розвитку цивілізації в умовах безперервних структурних змін та викликів. Вища освіта України в контексті цивілізаційних змін та викликів: стан, проблеми, перспективи розвитку: матеріали Всеукраїнської дистанційної наук.-прак. конф. (м. Київ); 59-65.
5. Парпан, У.М. (2018) Провідні принципи розвитку сучасної вищої освіти України в контексті євроінтеграції. Lex Portus. № 1(9). 62–71.
6. Сосницька, Н.Л., Кривільова, О.А., Олексенко, К.Б. (2020) Проектування навчального середовища – професійна задача майбутніх учителів початкової школи // Вища освіта України в контексті цивілізаційних змін та викликів: стан, проблеми, перспективи розвитку: [кол. моногр.] / [Калінічева Г. І. (кер. авт. кол., наук. ред.), Заліток Л. М., Любовець О. М. та ін.; за заг. ред. Г. І. Калінічевої]; ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая». – Київ : Фенікс. – С. 272-290.